

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ВИРОБНИЧА КОМПАНІЯ «УКРАЇНА»

Погоджено

Люботинська районна державна
адміністрація Харківської області

Голова _____ Л.І. Лазуренко

«__» _____ 2019р.

ЗВІТ

ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ МІСТА ЛЮБОТИН В МЕЖАХ ЛЮБОТИНСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ (З ВКЛЮЧЕННЯМ ПІДПОРЯДКОВАНИХ СЕЛИЩ
КОВАЛЕНКИ, БАЙРАК, КАРАВАН ТА СЕЛА СМОРОДСЬКОГО)
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ З МЕТОЮ ЗАКРІПЛЕННЯ МЕЖ М. ЛЮБОТИНА В
МЕЖАХ ЛЮБОТИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ З УРАХУВАННЯМ
СЕЛ. БАЙРАК, КАРАВАН, КОВАЛЕНКИ ТА С. СМОРОДСЬКОГО

Директор ТОВ НТВК «УКРАЇНА» _____ М. Уразовська

Харків-2019

Зміст

Назва розділу	Стор.
Вступ	
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризику впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.	
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).	
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення.	
10. Опис ймовірних трансграничних наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення	

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію	
12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку	

Вступ

У даній роботі виконано звіт зі стратегічної екологічної оцінки проекту Генерального плану м. Люботин в межах Люботинської міської ради (з включенням підпорядкованих селищ Коваленки, Байрак, Караван та села Смородського) Харківської області.

Звіт виконано у відповідності до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, а також інших діючих нормативно-правових актів.

Генеральний план м. Люботин в межах Люботинської міської ради (з включенням підпорядкованих селищ Коваленки, Байрак, Караван та села Смородського) Харківської області розроблено на підставі рішення міської ради №77 від 23.02.2016 р.

Розроблення Генерального плану обумовлене необхідністю вирішення поточних проблем, міста Люботина, та населених пунктів Люботинської міської ради.

В основу Генерального плану покладено такі концептуальні положення:

1. Стратегія розвитку Люботинської міської ради, усіх її сельбищних складових, як єдиного населеного пункту, у тому числі розрахункові параметри демографічного, економічного та соціального розвитку усіх його складових;
2. Напрями і орієнтовні параметри територіального розвитку, формування інженерно-транспортної інфраструктури;
3. Функціонально-планувальна структура Люботинської міської ради;
4. Характер приміської зони.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.

Документ державного планування (містобудівна документація) – проект генерального плану Люботинської міської ради (з включенням підпорядкованих селищ Коваленки, Байрак, Караван та села Смородського) Харківської області з метою закріплення меж м. Люботина в межах Люботинської міської ради з урахуванням сел. Байрак, Караван, Коваленки та с. Смородського.

Екологічна стратегія об'єднує в собі оцінку екологічного стану окремих компонентів довкілля: стану повітряного та водного середовищ, земельних і лісових ресурсів, рослинного й тваринного світу, заповідних територій, характер яких постійно змінюється. Від напрямку цих змін залежить рівновага природних екосистем та збалансованість подальшого екологічного й соціально-економічного розвитку регіону.

Майбутнє громад формується шляхом визначення стратегій розвитку на національному та регіональному рівнях.

Державні плани, програми та законодавство (документи державного планування) створюють основу для майбутніх рішень у таких сферах, як сільське господарство, енергетика, промисловість, транспорт, регіональний розвиток, землекористування, управління відходами або управління водними ресурсами.

Зокрема, вони значним чином впливають на життя громадян. Саме тому, важливо, щоб у документах державного планування враховувався рівень впливу на здоров'я населення та довкілля. Для забезпечення врахування цих факторів запроваджують інструмент планування, такий як стратегічна екологічна оцінка (СЕО). Проходження процедури СЕО дасть можливість оцінити наслідки виконання Генерального плану на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, розробити заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків її реалізації.

Рішення Генерального плану використовуються міською радою і виконавчим органом при здійсненні їх відповідних повноважень, зокрема при:

- підготовці пропозицій щодо встановлення та зміни меж населеного пункту;
- розробленні місцевих містобудівних програм соціально-економічного розвитку населеного пункту;
- підготовки рішень щодо умов використання та забудови земельних ділянок фізичними та юридичними особами, а також щодо можливості зміни використання та забудови земельних ділянок;
- прийнятті рішень щодо розташування та проектування нового будівництва, здійснення реконструкцій, реставрації, капітального ремонту об'єктів містобудування та упорядкування території;
- розроблення завдань на проектування соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури;
- підготовлення вихідних даних для розроблення планів земельно-господарського устрою території населеного пункту, грошової оцінки земель населеного пункту та землевпорядної документації;
- прийнятті рішень щодо вибору, вилучення (викупу) надання у власність чи в користування земельних ділянок, надання дозволу на будівництво об'єктів містобудування незалежно від форми власності;
- узгодження питань забудови та іншого використання територій спільних інтересів із територіальними громадами суміжних адміністративно-територіальних одиниць;
- установленні на відповідних територіях режиму використання земель, передбачених для містобудівних потреб.

При розробці стратегічної екологічної оцінки Генерального плану м. Люботин використані такі матеріали:

1. Земельний кодекс України від 18.12.92 р., № 561-ХІІ (із змінами і доповненнями);
2. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 7.02.02. р., № 3059-ІІІ;
3. Закон України «Про державне прогнозування та розробку програм економічного та соціального розвитку України» від 23.03.2000 р. № 1602;
4. Закон України «Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів» від 28.12.1998 р. № 2349;
5. Закон України «Про охорону навколишнього середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ;
6. Закон України «Про оцінку впливу на навколишнє середовище»;
7. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку »;
8. Закон України «Про охорону земель»;
9. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
10. Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
11. Закон України «При питну воду, питне водопостачання та водовідведення»;
12. Закон України «Про рослинний світ»;
13. Закон України «Про тваринний світ»;
14. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 р.
15. ДСП № 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;
16. ДСП 201-97 «Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених пунктів»;
17. ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України»;
18. Водний кодекс України;
19. Земельний кодекс України;

20. ДБН В.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій»;
21. ДБН В.2.3-5-2001 «Вулиці та дороги населених пунктів»;
22. ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території»;
23. ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
24. ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування».

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Місто Люботин – обласного підпорядкування, розташоване в центрі Харківської області в 25 км від обласного центру Харківської області – м. Харків.

У складі території міської ради 1 місто обласного підпорядкування (Люботин), 3 селища сільського типу (Караван, Коваленки та Байрак), 1 село (Смородське).

Територія Люботина (міськрада) межує із Харківським (на заході та північному заході, а також сході і півдні), Дергачівським (на півночі) та Валківським (на південному заході) районами Харківської області.

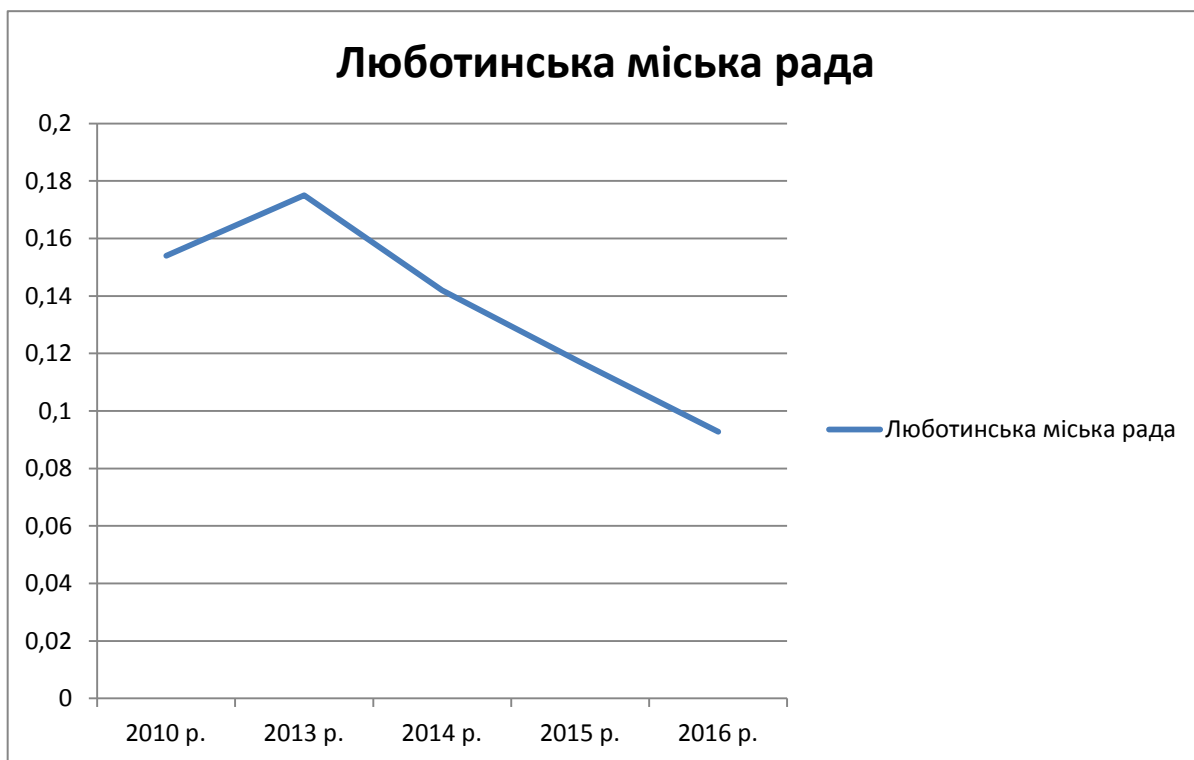
Сучасний стан навколишнього природного середовища міста характеризується, як відносно стабільний.

2.1 Повітряний басейн

За метеорологічними умовами місто відноситься до територій з підвищеним потенціалом забруднення атмосферного повітря та несприятливими умовами розсіювання промислових викидів (Районування України за потенціалом забруднення).

Стан атмосферного повітря залежить від обсягів забруднюючих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, (тис.т) діаграма 1.

В результаті діяльності підприємств в атмосферне повітря викидаються такі види забруднюючих речовин (основні): речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, сполуки азоту, оксид вуглецю, діоксид та інші сполуки сірки, неметанові леткі органічні сполуки, метали та їх сполуки, пил неорганічний із вмістом діоксиду кремнію, пил абразивний.

Таблиця 1. Викиди забруднюючих речовин за основними інгредієнтами в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, тис. Т

Адміністративно-територіальне утворення	2013 р.					2014 р.				
	Разом	пил	діоксид сірки	діоксид азоту	оксид вуглецю	Разом	пил	діоксиду та інших сполук сірки	сполук азоту	оксид вуглецю
м. Люботин	0,117	*	0,001	0,017	0,003	0,093	*	0,001	0,013	0,044

* – за інформацією Головного управління статистики у Харківській області з 2015 року статзвітністю не передбачено.

Основними стаціонарними джерелами забруднення на території міста є:

- ВП «Люботинський смітєперероблювальний комплекс» РФ «Південна залізниця»;
- ВП Люботинська авторемонтна майстерня «АВТОРЕМ» РФ «Південна залізниця»;
- ВП «Люботинська дистанція колії» РФ «Південна залізниця»;
- ВП «Люботинська колійна машинна станція №213» РФ «Південна залізниця»;
- ВП Моторвагонне депо ст. Люботин РФ «Південна залізниця»;
- ТОВ «Караванський завод кормових дріжджів»;
- Краванське МПД ДП «Укрспирт»;
- ВАТ «Люботинський хлібозавод»;
- ПрАТ Люботинський завод «Продтовари».

2.2 Водопостачання

Водопостачання міста Люботин здійснюється централізованою комунальною системою водопостачання. Комунальний водопровід обслуговує населення міста, установи, комунальні та окремі промислові підприємства.

Джерелом питного водопостачання міста є підземні води. На даний час комунальною системою експлуатується 8 артезіанських свердловин.

Водопостачання частини житлової забудови с. Караван здійснюється за рахунок підключення до мереж локального відомчого водопроводу ДП «Укрспирт» Караванське МПД.

За даними ВККУ Люботинської міської ради, середньорічний забір та подача води у мережу по місту Люботин становить біля 490,00 тис. м³, або 1,34 тис. м³/добу.

2.3 Каналізація

Відведення побутових і часткового об'єму виробничих стічних вод міста Люботин здійснюється централізованою міською каналізацією, по повній роздільній схемі. Забудова північної та південної частин міста має самостійні системи господарсько-побутової каналізації.

Стічні води північної частини міста системою самопливних колекторів відводяться до районних каналізаційних насосних станцій КНС-1, КНС-2 та КНС-3 .

Стічні води південної частини міста системою самопливних колекторів відводяться до районних каналізаційних насосних станцій КНС-4, КНС-5 та КНС-6.

Від КНС системою напірно-самопливних колекторів стічні води надходять до приймальної камери південних КОС.

Середньорічний об'єм, відведення та очищення стічних вод по місту становить 95,00 тис.м³.

Промислові підприємства після попереднього очищення скидають стічні води у міську каналізацію. Низка підприємств та організацій мають локальні системи каналізації та очисні споруди каналізації, а саме:

1. Очисні споруди ТОВ «Караванський завод кормових дріжджів»;
2. Очисні споруди КЗ «Люботинський навчально-виховний комплекс (дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа – інтернат) I-III ступенів;

3. Очисні споруди Відокремленого підрозділу «Люботинська КМС-213» ДП «Південна залізниця».

2.4 Газопостачання

На теперішній час, газопостачання природним газом об'єктів, в межах міської ради м. Люботин досягає 100 %. Джерелом природного газу для споживачів у межах проекту є низка міжселищних газопроводів, що прокладені від системи газопостачання м. Харків та с. Манченки.

2.5 Теплопостачання

На теперішній час житловий фонд в межах міської ради міста Люботин на 99% переведений на індивідуальне газове опалення.

З об'єктів соціальної сфери теплозабезпечення до ЗОШ № 3, ДНЗ №1 «Ялинка» та ДЗ Відділкова лікарня СТГО «Південна залізниця» здійснює Солоницівська філія ХОКП «Дирекція розвитку інфраструктури територій», котельні газові.

Опалення Караванських загальноосвітньої школи та дитячого садка здійснює ТОВ «Аквілегвія», котельня працює на пелетах.

Решта об'єктів соціальної сфери мають власні котельні та опалюються самостійно, з них 2 працюють на твердому паливі, 11 – газові.

2.6 Електропостачання

Енергопостачальною організацією м. Люботин є ПАТ «Харківобленерго». Електропостачання м. Люботин на даний час забезпечується по лініям електропередачі 6-10кВ через трансформаторні підстанції 6-10/0,4кВ

2.7 Санітарне очищення

Середньорічний обсяг централізованого накопичення та вивозу твердих побутових відходів (ТПВ) складає близько 23,00 тис.м³, рідких – 3,00 тис.м³.

Видалення твердих побутових відходів здійснюється на міському звалищі, яке розташовано в північній частині міста, по вул. Злагоди, 112.

Звалище не облаштовано належним чином, не відповідає сучасним санітарним та гігієнічним вимогам. Санітарно-захисна зона 500 м не витримується.

Рідкі побутові відходи вивозяться асенізаційним транспортом та скидаються у місцях визначених міськводоканалом, потім знешкоджуються на очисних спорудах промпобутової каналізації.

Поряд з існуючим звалищем у 2003р. силами СТГО «Південна залізниця» було побудовано сміттєспалювальну установку потужністю 700 кг/годину для спалювання горючих відходів, з пасажирських поїздів, станцій і служб Південної залізниці і частково побутового сміття м. Люботина.

2.8 Здоров'я населення

Неухильне зростання надходжень токсичних речовин в атмосферу насамперед позначається на здоров'ї населення. Оксиди вуглецю, сірки, азоту, вуглеводні, сполуки свинцю, пил, що надходять в атмосферу, здійснюють різний токсичний вплив на організм людини.

Зростання захворюваності відзначається з цілого ряду класів хвороб. У дорослих це інфекційні і паразитарні хвороби, захворювання крові і кровотворних органів, нервової системи й органів почуттів, системи кровообігу, органів травлення, кістково-м'язової системи і сполучної тканини, уроджені аномалії, травми й отруєння.

З метою посилення первинної профілактики захворювань серед населення прийняті заходи з посилення моніторингових спостережень за впливом факторів середовища життєдіяльності на здоров'я людини, при цьому особлива увага приділялась моніторинговим спостереженням за якістю питної води, атмосферного повітря населених пунктів, води водних об'єктів в місцях водокористування населення.

Забезпечення населення питною водою гарантованої якості відноситься до загальнодержавної проблеми.

2.9 Природоохоронні території та об'єкти.

Об'єкти природно-заповідного фонду та території зарезервовані для наступного заповідання на території Люботинської міської ради за даними Департаменту екології та природних ресурсів Харківської ОДА не зареєстровані.

Провівши аналіз проекту можна зробити висновок, що якщо Генеральний план не буде затверджено, то суттєвих змін в поточному стані довкілля не відбудеться.

3 Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Сучасний стан навколишнього природного середовища міста характеризується, як відносно стабільний.

3.1 Повітряний басейн

Основними джерелами забруднення атмосферного повітря є пересувні джерела, викиди яких становлять 50-60% від загального валового викиду забруднюючих речовин.

У місті нараховується 9 підприємств, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Усі підприємства працюють згідно із затвердженими дозволами на викиди.

За метеорологічними умовами місто відноситься до територій з підвищеним потенціалом забруднення атмосферного повітря та несприятливими умовами розсіювання промислових викидів.

В результаті діяльності підприємств в атмосферне повітря викидаються такі види забруднюючих речовин (основні): речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, сполуки азоту, оксид вуглецю, діоксид та інші сполуки сірки, неметанові леткі органічні сполуки, метали та їх сполуки, пил неорганічний із вмістом діоксиду кремнію, пил абразивний.

Перевищення ГДК вмісту забруднюючих речовин у повітрі не фіксується.

Високі рівні забруднення повітря пересувними джерелами (80% від загального об'єму викидів) перш за все зумовлені збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери (приватний транспорт, транзит). Основне акустичне навантаження на сельбищну територію по магістральним вулицям, по яким відбувається зв'язок центральної частини міста з автодорогою М-03 Київ–Харків–Довжанський. Майже усі вулиці та площі міста мають асфальтове покриття низької якості. За таких умов викидається в повітря найбільша кількість токсичних викидів. Хімічно агресивні елементи й сполуки, що містяться у викидах, спричиняють руйнування житлових будинків, пам'яток архітектури тощо. Водночас прискорюються процеси корозійного руйнування металоконструкцій, кабельних мереж, металеві покрівлі, втрачають естетичний вигляд пофарбовані фасади будівель.

3.2 Водний басейн

Джерелом питного водопостачання міста є підземні води. На даний час комунальною системою експлуатується 8 артезіанських свердловин. Якість води відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 окрім показників каламутності (періодично). Ділянки свердловин мають огорожу в межах першого поясу зони санітарної охорони.

Поверхневі води представлені р. Люботинка та р. Мерефа, а також чисельними ставками.

Одним з основних джерел забруднення поверхневих вод є недоочищені стоки очисних споруд. В м. Люботин знаходиться 5 очисних споруд: дві очисні споруди на балансі Водопровідно-каналізаційного комунального управління (далі ВККУ) та три відомчі.

Окрім того, джерелами забруднення є поверхневий стік з території приватного сектору, виробничих майданчиків промислових підприємств. Забруднення поверхневих вод відбувається за рахунок обсягів скидів зливових вод, як організованих, так і по рельєфу місцевості. Все поверхнєве забруднення зливається у водотоки за рахунок незадовільного стану утримання територій прибережних захисних смуг, а також в прилеглих місцях будинків садибної забудови. Прибережні захисні смуги не визначені в натурі і на значних проміжках використовуються для влаштування помийниць, гноярок, вбиралень, які є джерелами забруднення.

Окремою проблемою міста є наявність на його території анофелогенних ділянок водних об'єктів. Проектним рішенням передбачається оздоровлення водних акваторій, а саме очистка мілководних ділянок від мулу, рослинності та плавнів. Намічений комплекс заходів по благоустрою озелененню та прибережних смуг, спрямований на оздоровлення водних об'єктів.

3.3 Стан ґрунтів

Геохімічне обстеження території міста не проводилось. Стаціонарні пости контролю за станом ґрунтів відсутні. Основними джерелами забруднення ґрунтів в місті є несанкціоновані звалища та місце видалення відходів в балці «Воронячий яр». Основною причиною утворення стихійних несанкціонованих звалищ сміття є неналагоджена система відносин у сфері поводження з твердими побутовими відходами. Переважно стихійні сміттєзвалища утворюються на території приватного сектору.

Для покращення екологічної ситуації в районі розташування існуючого сміттєзвалища, почато будівництво Комплексу по управлінню з побутовими відходами. Будівництво нового об'єкту проводиться за екологічно безпечними технологіями, що вирішить проблеми утилізації сміття у місті.

В подальшому на даній території передбачається проведення заходів, направлених на недопущення потрапляння забруднюючих речовин в ґрунт та підземні і поверхневі води.

Крім того, побудовано сміттєспалювальний комплекс СТГО «Південна залізниця» потужністю 700 кг/год для спалювання горючих відходів з пасажирських поїздів, станцій і служб Південної залізниці і, часткового, побутового сміття м. Люботина. Для зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферу проектом передбачена 3-х ступенева очистка (камера допалювання, реактор з каталізатором, фільтр). Щоб запобігти забрудненню ґрунту, резервуари підземного зберігання палива встановлюються в залізобетонні колодязі. Згідно проекту, тверді відходи виробництва (шлак, зола) будуть використовуватись при будівництві доріг або вивозитись на звалище. Відходи металу, скла та інші негорючі відходи будуть збиратись в контейнери і здаватись спеціалізованим перероблюючим організаціям.

На території міської ради, розміщено 8 діючих кладовищ та 7 закритих.

Санітарно-захисна зона від території діючих кладовищ до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м. Санітарно-захисна зона закритих кладовищ (по закінченню кладовищного періоду) до житлових, громадських будівель, установ і зон відпочинку може бути зменшена до 50 м.

На протязі останніх років на підприємствах міста пестициди не використовуються, склади відсутні. Пестициди завозяться тільки на ті підприємства, які проводять їх роздрібну реалізацію в обмеженій кількості і зберігаються безпосередньо у пунктах реалізації в заводській упаковці.

3.4 Радіаційний стан

Згідно Постанови КМ України № 106 від 23. 07. 1991 р. і № 600 від 29.08.1994 р., місто не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на ЧАЕС.

Перевищення гранично допустимих рівнів радіації не зафіксовано. Дослідження на наявність виходів радону не проводились. Система планувальних обмежень відсутня.

3.5 Електромагнітне забруднення

Основними джерелами ЕМВ на території є базові станції мобільного зв'язку. Організація СЗЗ для існуючих базових станцій не потрібна.

Також джерелом електромагнітного фону є ПС 110/35/10/6кВ «Люботин гор.» та ПС 35/10/6кВ «Люботин сел.» , повітряні лінії електропередач 35, 110 та 330кВ.

3.6 Акустичний режим

Основними джерелами акустичного забруднення м. Люботина, є вулична мережа з транзитним рухом транспорту, залізниця, система основних трансформаторних підстанцій.

Шумове забруднення від залізничної лінії Люботин – Нова Баварія має лінійно-векторне поширення і являє собою зону акустичного дискомфорту уздовж колій.

В даних межах доцільно формувати комунально-складські території, що одночасно будуть виконувати функцію шумозахисного екрану та впровадження технологічних заходів щодо колійного господарства. Окрім того, необхідно створення шумозахисних екранів на ділянках безпосереднього примикання житлової забудови до залізничних колій.

3.7 Стан зелених насаджень

Зелена зона міста представлена об'єктами загального користування (парки, сквери, лісопарки), обмеженого користування (насадження на територіях об'єктів громадського та іншого призначення), спеціального призначення (насадження вздовж вулиць та санітарно-захисні насадження). Загальна площа зелених насаджень міста становить 239,0 га, в тому числі площа зелених насаджень загального користування 213,2 га (9,2 м² зелених насаджень на одного жителя)

4 Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Рейтинг ключових екологічних проблем міста Люботин наведено в таблиці 2

Таблиця 2. Екологічні проблеми міста Люботин

№ (рейтинг)	Проблема
1	Незадовільний стан звалища твердих побутових відходів (ТПВ)
2	Розміщення та захоронення ТПВ
3	Недостатня потужність підприємств з переробки ТПВ
4	Забруднення атмосферного повітря викидами підприємств і автотранспорту
5	Незадовільний стан каналізаційних мереж і споруд зливової каналізації
6	Забруднення водних об'єктів
7	Поводження з відходами I-III класів небезпеки
8	Висока енергоємність та ресурсоємність виробництва
9	Недостатня ефективність роботи очисних споруд
10	Низький рівень екологічної культури у представників бізнесу та населення
11	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
12	Недосконалість системи екологічного моніторингу
13	Слабкі важелі впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження в місті
14	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій

Об'єкти природно-заповідного фонду відсутні на території ділянок розробки документу державного планування.

4.1 SWOT – аналіз екологічної ситуації в місті

Робочою групою з проведення CEO був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації в місті Люботин, узагальнені результати якого наведені в табл.3

Таблиця 3. SWOT-аналіз екологічної ситуації в місті Люботин

Сильні сторони	Слабкі сторони
1) Історичний населений пункт України 2) Господарський центр місцевого значення; 3) Створення міжнародного транспортного коридору; 4) Розвиток транспортної інфраструктури; 5) Централізація водопровідної мережі; 6) Будівництво нових очисних споруд; 7) Впровадження роздільного збору ТПВ; 8) Будівництво мережі дощової каналізації; 9) Перепрофілювання шкідливого виробництва; 10) Проведення геохімічного обстеження території; 11) Збільшення площ зелених насаджень та рекреаційних територій; 12) Активний розвиток середнього та малого бізнесу; 13) Запровадження програми підтримки підприємств, які працюють з утилізацією вторсировини; 14) Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ.	1) Відсутність землевпорядних робіт з чіткими межами населених пунктів; 2) Відсутність схеми санітарного очищення; 3) Недостатня транспортна інфраструктура (вело- та пішохідні зони); 4) Відсутність дієвої системи роздільного збору, сортування, переробки і утилізації господарсько-побутових відходів; 5) Низький рівень екологічної свідомості мешканців міста та навколишніх сіл про стан навколишнього середовища; 6) Зношеність підземних комунікацій; 7) Низький рівень впровадження енергоефективних технологій в муніципальному секторі; 8) Неповне оснащення бюджетних установ та житлового фонду міста засобами обліку та регулювання споживання енергоресурсів; 9) Недостатня кількість якісних туристичних продуктів для різних цільових груп туристів.
Можливості	Загрози
1) Фінансування заходів Генерального плану з державного, місцевих бюджетів та за рахунок інвестицій; 2) Підвищення якості елементів	1) Політична нестабільність в Україні; 2) Наявність корупції у владі; 3) Неможливість

<p>довкілля;</p> <p>3) Формування екологічної свідомості населення області та активності широкого кола громадськості щодо регіональної екологічної ситуації та місцевих проблем;</p> <p>4) Модернізація виробничих потужностей на підприємствах, запровадження у виробництві новітніх та енергоощадних технологій;</p> <p>5) Запровадження використання альтернативних джерел енергії;</p> <p>6) Підвищення рівня екологічної безпеки</p>	<p>модернізувати виробничі потужності на підприємствах через відсутність ресурсів;</p> <p>4) Зростання вартості енергоресурсів;</p> <p>5) Погіршення демографічної ситуації, подальше «старіння» населення;</p> <p>6) Гальмування здійснення реформ у медичній, освітній, соціальній сфері</p>
---	--

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Зобов'язання у сфері охорони довкілля є дотримання санітарно-захисних та охоронних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвукових і електронних полів, іонізуючих випромінювань, зони санітарної охорони від підземних та відкритих джерел водопостачання, водозабірних та водоочисних споруд, водоводів, об'єктів оздоровчого призначення та інші, зони охорони пам'яток культурної спадщини, археологічних територій, прибережні захисні смуги, водоохоронні зони.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Основними антропогенними чинниками змін в місті є транспортне навантаження та недостатньо ефективна система поводження з твердими побутовими відходами, що призводить до забруднення довкілля.

Визначення можливого впливу проекту на навколишнє середовище та зміни, які можуть настати при реалізації проекту виконано, на основі аналізу сфери охоплення проекту та виділення основних факторів впливу (табл. 4).

Табл. 4 Можливий вплив на компоненти навколишнього середовища

№ п/п	Сфера впливу	Фактори впливу	Можливі наслідки впливу
1	Рослинний та тваринний світ	Благоустрій озелененої території (будівництво тротуарів, додаткове озеленення, встановлення малих архітектурних форм і т.п.)	Зниження неорганізованого антропогенного впливу. Підвищення естетичної привабливості озелених територій. Підвищення стійкості екосистеми. Створення благополучних умов для зростання об'єктів рослинного світу та проживання об'єктів тваринного світу. Збільшення існуючого потенціалу зелених насаджень.
2	Атмосферне повітря	Перепрофілювання шкідливого виробництва і реконструкція комунальних об'єктів, організація розміщення АЗС, СТО	Зниження приземних концентрацій забруднюючих речовин.
3	Геологічне середовище та підземні води	Інженерний благоустрій території	Захист підземних вод від надходження забруднюючих речовин.

Можна зробити такі висновки щодо ймовірного впливу реалізації Генерального впливу на довкілля:

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації генерального плану не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. Можливе, навіть, покращення якості атмосферного повітря внаслідок перепрофілювання шкідливого виробництва та впровадження новітніх технологій з очищення забруднюючих речовин.

Вплив на водні ресурси. Генеральним планом не передбачається створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому реалізація Генерального плану немає призвести до погіршення стану водних ресурсів. Разом з тим, будівництво споруд зливової каналізації, має призвести до покращення якості поверхневих вод, внаслідок очищення стічних вод.

Відходи. Місто характеризується середнім рівнем утворення і накопичення обсягів побутових відходів. При реалізації Генерального плану буде завершено будівництво «Комплекса по управлінню комунальними відходами» що сприятиме закриттю, рекультивациі та санації існуючого звалища, ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ, впровадження системи роздільного збору відходів.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації Генерального плану, не передбачаються зміни у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Зменшенню вітрової та водної ерозії ґрунтів має сприяти реалізація Генерального плану.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В Генеральному плані не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість реалізація проекту має сприяти зростанню кількості та якості наявних рекреаційних можливостей та покращенню естетичних показників локальних місць рекреаційного використання.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація проекту не має призводити до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини. Разом з тим, реалізація Генерального плану має сприяти зростанню соціально-культурного потенціалу міста з урахуванням українських культурних традицій.

Екологічне управління, моніторинг та інше. Генеральним планом не передбачається послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість передбачає модернізацію об'єктів комунальної інфраструктури, модернізацію системи поводження з твердими побутовими відходами та підвищення енергоефективності управління міським господарством. Проектом передбачається створення системи моніторингу та її реалізацію. Моніторинг базуватиметься на аналізі досягнення запланованих результатів з використанням визначених показників (індикаторів), серед яких є й екологічні індикатори.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, реалізація Генерального впливу розвитку м. Люботина не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля.

Вплив на здоров'я людини.

Основним критерієм соціально-екологічного благополуччя міста є стан здоров'я населення в ньому.

Здоров'я людини в цілому визначається спадково-генетичними, соціально-економічними та екологічними факторами. Серед екологічних факторів, що впливають на здоров'я людини, виділяють природні і антропогенні. Природні фактори пов'язані зі зміною клімату, вмісту озону в атмосфері, потужністю УФ випромінення, наявністю природних вогнищ захворювань, природними катастрофами і ін.

До антропогенних факторів належать усі види забруднень навколишнього середовища і техногенні катастрофи.

Більшу частину свого життя міський житель проводить в житловому середовищі, яка являє собою сукупність умов і факторів, що дозволяють людині на території населених місць здійснювати свою невиробничу діяльність.

Створення екологічно безпечної житлового середовища при містобудівному проектуванні виконується з урахуванням встановлених гігієнічних нормативів, вимог до режиму використання санітарно-захисних зон організацій, споруд та інших об'єктів, що впливають на здоров'я людини і навколишнє середовище, нормативних параметрів озеленення.

З метою створення екологічно безпечного житлового середовища і запобігання можливого негативного впливу на здоров'я людини при реалізації проекту передбачаються наступні заходи:

- виконання санітарних вимог в частині забезпечення нормативів ГДК забруднюючих речовин в атмосферному повітрі від існуючих і проєктованих автомобільних стоянок; виконання санітарно-гігієнічних вимог в частині розміщення об'єктів господарської діяльності з урахуванням режиму використання санітарно-захисних зон, а також до забезпечення безпеки і нешкідливості впливу електро-магнітного поля;

- посадка сонюючих зелених насаджень уздовж вулиць для зниження ступеня забруднення атмосферного повітря викидами газоподібних забруднюючих речовин і шумозахисту від автотранспорту;

- забезпечення нормативних параметрів озеленення території у відповідності до містобудівних вимог.

На підставі оцінювання ймовірних впливів на компоненти довкілля (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації заходів передбачених Генеральним планом є несуттєвим та екологічно допустимим.

Оцінювання проводиться у даному випадку у часовій перспективі та у порівнянні з нульовою альтернативою. Використовується якісна характеристика.

Впровадження Генерального плану та реалізація його заходів, передбачають зменшення частки забруднених вод, покращання якості води у водних об'єктах області, створення нових зелених насаджень.

Реалізація проекту буде мати позитивний вплив на рівень забруднення довкілля, сприятиме його зменшенню, що є важливим індикатором регіонального розвитку.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа держаного планування.

З метою запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування передбачається провести наступні заходи:

- Проведення реконструкції комунальних систем та об'єктів тепло- і водопостачання шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій з енергозбереження.
- Закриття діючих кладовищ, СЗЗ яких не витримуються.
- Перепрофілювання шкідливого виробництва, що мають СЗЗ та розташовані в межах житлової забудови.
- Розроблення містобудівної документації по визначенню меж прибережних захисних смуг.
- Розробка схеми санітарного очищення;

- Впровадження роздільного збору сміття, сортування, утилізації, подрібнення, польового компостування відходів зеленого господарства та інших заходів;
- Створення мережі приймальних пунктів вторинної сировини;
- Будівництво споруд знезараження та поліпшення якості стічних вод.
- Закриття, рекультивація і санація території існуючого сміттєзвалища після завершення будівництва та початку функціонування Комплексу по управлінню відходами в м. Люботин.
- Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ.
- Покращення дорожнього покриття міської вуличної мережі.
- Формування зелених насаджень загального та спеціального призначення.
- Організація екологічної мережі за рахунок зелених насаджень загального користування.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час СЕО Генерального плану м. Люботин, передбачається розглянути «Нульовий сценарій», без впровадження проектних змін.

«Нульовий сценарій».

При гіпотетичному «нульовому» сценарії не складається і не затверджується новий Генеральний план. Цей сценарій може розумітись як продовження поточних тенденцій щодо стану довкілля. При «нульовому» варіанті подальший стабільний розвиток міста є проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, хаотичної забудови та погіршення міського ландшафту в цілому.

8.1 Рекомендації стратегічної екологічної оцінки

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що проект Генерального плану відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Генерального плану не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Разом з тим, аналізуючи запропоновані заходи, можливо надати наступні рекомендації до їх змісту:

- Розробити схему санітарного очищення міста;
- Вдосконалити селекційний збір ТПВ;
- Завершити будівництво комплексу поводження з відходами з подальшими закриттям, рекультивацією та санацією існуючого полігону збору ТПВ;
- У всіх місцевих засобах інформації (телебачення, газети, радіо, «круглі столи») почати системну, постійну, роз'яснювальну роботу серед населення про необхідність роздільного сортування сміття.
- Забезпечити розширення комунального водопостачання міста;
- Здійснити коригування транспортної схеми міста;

- Розробити економічні механізми стимулювання суб'єктів господарювання до зменшення частки забруднених вод у загальному об'ємі водовідведення та запобігання, зниження або компенсації несприятливого впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення;
- На територіях де забезпечення нормативного рівня шуму не можливо досягти, провести спорудження шумозахисних екранів;
- Провести максимально можливе озеленення міста з організацією екологічної мережі.

9. Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення.

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Генерального плану. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Генерального плану, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженого плану. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію плану або програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);

- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;

- перевірки того, що план або програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Організація моніторингу вимагає визначення того, хто повинен здійснювати моніторинг, хто повинен забезпечувати доступ до результатів, що має бути предметом моніторингу, яка інформація повинна оприлюднюватися (безпосередні дані вимірювань або результати їх аналізу), де слід здійснювати моніторинг, з якою періодичністю й протягом якого часу, коли слід оприлюднити результати, які методи моніторингу та поширення інформації слід використовувати.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Для організації моніторингу у Генеральному плані пропонується створити Комітет з управління впровадженням. До складу Комітету мають входити представники органу місцевого самоврядування, громадськості і бізнесу (міський голова та його заступники, керівники управлінь і відділів міськвиконкому, приватні підприємці, представники об'єднань громадян).

Підсумки моніторингу підводяться один раз на півроку у вигляді піврічних звітів.

Фіксуються та аналізуються:

1. ступінь виконання кожного завдання проектах;
2. невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
3. дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
4. оцінка потреб у фінансуванні;
5. пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в генеральному плані індикаторів включає еколого-економічні та екологічні індикатори:

- економія бюджетних коштів в результаті впровадження енергоефективних заходів;
- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;
- кількість осіб, залучених до заходів з екологічної освіти.

Кількість екологічних індикаторів можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані (див. табл. 5).

Таблиця 5. Екологічні індикатори для моніторингу виконання Генерального плану

№	Індикатор
Забруднення повітря	
1)	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел
2)	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, діоксиди азоту та сірки) в атмосферне повітря
3)	Індекс забруднення атмосфери
Водні ресурси	
4)	Обсяги забору та використання свіжої води
5)	Обсяги скидання зворотніх вод у водні об'єкти
6)	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотніх вод у водні об'єкти
7)	Якість води річках
Озеленення	
8)	Рівень озеленення території міста
Енергетика	
9)	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності
10)	Споживання енергоресурсів населенням на 1 тис. мешканців
Відходи	
11)	Обсяги утворення ТПВ на території міста
12)	Обсяги утворення промислових відходів на території міста

№	Індикатор
13)	Обсяги утилізованих промислових відходів
14)	Обсяги накопичених промислових відходів
15)	Переробка та вторинне використання відходів
Здоров'я населення	
16)	Рівень захворюваності населення міста
17)	Кількість новоутворень у жителів міста

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення

Транскордонний вплив під час реалізації Генерального плану відсутній.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

Генеральний план розвитку міста Люботина базується на принципі збалансованого розвитку, оскільки стратегічні напрями розвитку міста, визначені в проекті Генерального плану, охоплюють економічну, екологічну і соціальну складові розвитку.

Аналіз стану довкілля в місті виявив тенденції зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скорочення обсягів утворення відходів і утилізації відходів.

Генеральний план в цілому спрямований на зменшення техногенного впливу на довкілля.

Основними антропогенними чинниками змін в місті є транспортне навантаження та недостатньо ефективна система поводження з твердими побутовими відходами, що призводить до забруднення довкілля.

Реалізація Генерального плану м. Люботин не повинна призвести до появи нових негативних наслідків для довкілля, якщо під час його реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги. Реалізація багатьох оперативних цілей може призвести до покращення екологічної ситуації в місті.

Ймовірність того, що реалізація Генерального плану призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Моніторинг ефективності впровадження Генерального плану за допомогою екологічних індикаторів є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Генеральний план, та необхідною передумовою забезпечення збалансованості розвитку міста. Необхідно передбачити регулярність збору моніторингових даних за визначеними екологічними індикаторами та їх постійний аналіз для належного врахування екологічної складової в процесі прийняття рішень щодо планування розвитку у майбутньому.

Проектом передбачено проведення наступних заходів:

- Проведення реконструкції комунальних систем та об'єктів тепло- і водопостачання шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій з енергозбереження.
- Закриття діючих кладовищ, СЗЗ яких не витримуються.
- Перепрофілювання шкідливого виробництва, що мають СЗЗ та розташовані в межах житлової забудови.
- Розроблення містобудівної документації по визначенню меж прибережних захисних смуг.
- Будівництво споруд знезараження та поліпшення якості стічних вод.

- Закриття, рекультивация і санація території існуючого сміттєзвалища після завершення будівництва та початку функціонування Комплексу по управлінню відходами в м. Люботин.
- Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ.
- Покращення дорожнього покриття міської вуличної мережі.
- Формування зелених насаджень загального та спеціального призначення.
- Організація екологічної мережі за рахунок зелених насаджень загального користування.
- Будівництво додаткових пожежних частин.
- Впровадження ширококутових мереж кабельного та стільникового телебачення.
- Проведення протишумових заходів захисту населення.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Генерального плану м. Люботин було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

Реалізація Генерального плану за умови дотримання екологічних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля.

12. Перелік виконавців звіту про стратегічну екологічну оцінку

№ зп.	Прізвище, ім'я, по-батькові	Посада	Підпис
1	Кравченко О.К.	Виконавчий директор ТОВ НТВК «УКРАЇНА»	
2	Товкайло О.С.	Еколог ТОВ НТВК «УКРАЇНА»	